

ශ්‍රී ලංකා විභාග දෙපාර්තමේන්තුව / இலங்கைப் பரீட்சைத் திணைக்களம் / Department of Examinations, Sri Lanka

ஏதாவது மொத்த பதவிகளை வகு (உயர் மட்ட) பரீட்சை, 1998 க்கானது (புதிதான) கல்விப் பொதுத் தராதரப்படுத்திய (உயர்) தரப் பரீட்சை, 1998 ஆகஸ்ட் (புதிய பாடத்திட்டம்) General Certificate of Education (Adv. Level) Examination, August 1998 (New Syllabus)

ව්‍යවහාරික ගණිතය II

**பிரயோக சுணிதம் II**

**Applied Mathematics II**

06

**S**

### III

ப: மூன்று மணித்தியாலம் / Three hours

අග්‍රිත හයකට පමණක් රිඳිතූරු සපයන්න.

සංවිධාන විශ්ලේෂණයේ අරමුණ

අවශ්‍ය තත්වයන් දී ගුරුත්වජ ත්වරණය,  $g = 10 \text{ m s}^{-2}$  ලෙස ගන්න.

1.  $C$  අග්‍රිත් යානයක්,  $I$  දිගැති  $AB$  ධාවන පර්යාය  $A$  කෙළවරට  $U$  වේගයෙන් ගොඩබැස,  $T$  කාලයට පසු  $B$  හි දී නිශ්චලතාවයට පැමිණෙයි. නිමේ ප්‍රතිරෝධය හා වාතයේ ප්‍රතිරෝධය පිළිවෙලින් අග්‍රිත් යානයේ ඒකක ස්කන්ධයට  $a$  හා  $bv^2$  වෙයි. මෙහි  $v$  යනු අග්‍රිත් යානයේ ප්‍රවේගය ද  $a, b$  යනු නිශ්චය ද වෙයි.  $t$  වේලාවේ දී  $C$  අග්‍රිත් යානය  $A$  කෙළවරේ සිට  $x$  දුරකින් වන විට, අග්‍රිත් යානයේ වලිකයේ සම්කරණය ලියන්න.

$(v, r)$  සහ  $(x, v)$  විචලනයල අවකල සමීකරණ ලබා ගන්න

(i)  $U = \sqrt{\frac{a}{b}} \tan(\sqrt{ab} \tau)$  ಎಂದರೆ (ii)  $I = \frac{1}{2b} \ln \left( 1 + \frac{b}{a} U^2 \right)$  ಎಂದರೆ

അഭിമാനം

2. ස්කන්ධය  $M$  ද පාදයක දිග  $2a$  ද වූ ඒකාකාර කුහර ස්කන්ධාකාර පෙට්ටියක් රළු තිරස් මේසයක් මත තිබේද්දී සිංබලයේ සිංබලයේ සිංබලයේ  $m$  ස්කන්ධයෙන් යුත් බිට්ටියක් සහිත  $l$  ( $l < a$ ) දිගැති සරල අවලම්භයක් පෙට්ටියේ උඩ මුහුණතේ මධ්‍යස්ථයෙන් ඵලදායී ලෙස ඇත. අවලම්භය, උඩ මුහුණතේ ඇවිත්ගොස් නැතිවී සිරස්යන් දෙපසට ම සෘජුකෝණී සාදන ලද්දේද යන්න සොයන්න. අවලම්භය සිරස් සහිත  $\theta$  කෝණයක් සාදන විට කන්කුවේ ආකෘතිය  $T$  සොයන්න.
- පිළිවෙලින් ක්ෂණික බලය, පාද පෙට්ටියක් මේසයක් ආරම්භකව සහිතව  $F$  නැත  $R$  නම්,

$$\frac{F}{R} = \frac{\sin 2\theta}{\lambda + \cos 2\theta} \quad \text{බව පාඨනය කරන්න. මෙහි } \lambda = 1 + \frac{2M}{3m}$$

$\mu$  යනු මෙයයන් පෙට්ටියක් අතර සර්ඃණ සංගුණකය වීම  $\mu \geq \frac{3m}{2\sqrt{M(M+3m)}}$  බව අපෝහනය කරන්න.

3.  $r$  වේලාවේ දී  $Oxy$  කලයේ වූ  $P$  අංශුවක ධ්‍රැවක කණ්ඩාංක  $(r, \theta)$  යැයි සිතමු.  $OP$  මගේ ඒකක දෘශිකය  $i$ ,  $j$  යැයි ද  $\theta$  වැනි වන දිශාවට  $i, \theta$  ලම්භ ඒකක දෘශිකය  $i_\theta$  යැයි ද සිතමු. සුපිරුණ අංකනයෙන්

(i)  $\dot{\mathbf{i}}_r = \dot{\theta} \mathbf{i}_\theta$  ಎಂಬುದು (ii)  $\dot{\mathbf{i}}_\theta = -\dot{\theta} \mathbf{i}_r$  ಎಂಬುದು

සාධනය කරන්න.  $t$  වේලාවේ දී  $P$  හේ  $V$  ප්‍රවේගය  $V = r\dot{r}\mathbf{i}_r + (r\dot{\theta})\mathbf{i}_\theta$

මගින් ලැබෙන බව අපෝචනය කර  $a = \frac{dV}{dt}$  සොයන්න.

පරිභාවික දිග  $l$  ද ප්‍රත්‍යාස්ථතා මාපාංකය  $mg$  ද වූ යුග්‍ම ප්‍රත්‍යාස්ථ තන්තුවක එක් කෙළවරකින්  $m$  ස්කන්ධයක් දරා සිටියි. එහි අනෙක් කෙළවර යුග්ම වීඛල සිරස් මේදයක  $O$  අවල ලක්ෂ්‍යයකට ඇඳ ඇත. ආරම්භයේ දී අංශුව මේදය මත නිශ්චලතාවේ තබා ඇත්තේ තන්තුව සෘජුව හා හොඳම දිශාවෙන් පරිදි ය. දික්කඳ තන්තුවට  $A$  කෝණයකින් ආසන්න දිශාවකට  $\sqrt{gl}$  ආරම්භක වේගයක් ඇති වී අංශුවේ චලිතය පටන් ගනියි. ඉන් හටගන්නා චලිතයේ දී තන්තුවේ  $r_0$  ලපරිම දිග

$$\left(\frac{r_0}{l}\right)^4 - 2\left(\frac{r_0}{l}\right)^3 + f(\alpha) = 0$$

සම්පූර්ණය සඳහාම නම්,  $f(\alpha)$  සොයන්න.

[ අනෙක් පිට බලන්න.

4. ස්වභාවික දිග  $l$  ද භාපාංකය  $\lambda$  ද වූ යුග්‍ය ප්‍රත්‍යාස්ථ තන්තුවක්,  $l+x$  දිගකට අදිනු ලැබූ විට, එම තන්තුවේ විභව ශක්තිය  $\frac{1}{2} \frac{\lambda}{l} x^2$  බව පෙන්වන්න.

අංශු පද්ධතියක් පදනා රේඛීය ගම්‍යතා මූලධර්මයන් යටතේ සංස්ථිති මූලධර්මයන් ප්‍රකාශ කරන්න.

පිළිවෙළින් ස්කන්ධය  $m$  හා  $2m$  වූ  $A$  හා  $B$  අංශු දෙකක් ස්වභාවික දිග  $a$  ද භාපාංකය  $\lambda$  ද වූ යුග්‍ය ප්‍රත්‍යාස්ථ තන්තුවක් මගින් ඇඳ,  $a$  දුරක පරතරයක් ඇති ව සුළුම සිරස් මේසයක් මත තබා ඇත.  $A$  අංශුව  $u$  ප්‍රවේගයෙන්  $\overrightarrow{BA}$  මඳයේ මේසය දිගේ ප්‍රක්ෂේපණය කරනු ලබයි. චලිතය පදනා ගම්‍යතා හා ශක්ති සමීකරණ ලියා දක්වන්න.

ඒ නයින්, තන්තුවේ උපරිම දිග සොයා, තන්තුවේ දිග යළිත්  $a$  වන විට  $A$  හා  $B$  අංශුවල වේග පිළිවෙළින්  $\frac{u}{3}$  හා  $\frac{2u}{3}$  බව පෙන්වන්න.

5.  $I$  ආවේගයක් මගින් අංශුවක ප්‍රවේගය  $u$  සිට  $v$  තෙක් වෙනස් වෙතත් වෙයි නම්, අංශුවේ චාලක ශක්ති වෙනස  $\frac{1}{2} I \cdot (u+v)$  යන්නෙන් ලැබෙන බව සාධනය කරන්න.

එක එකක්  $a$  දිගින් යුත් සමාන යුග්‍ය අවිභ්‍යාස තන්තූ හතරක් මගින් ඇඳ එක එකක්  $m$  ස්කන්ධයෙන් යුත් අංශු හතරක්, තන්තුවලින් සෑදුණු පාද සහිත  $ABCD$  රාමයකට තොන්වල පිහිටා සුළුම සිරස් මේසයක් මත තබා ඇත.  $\overrightarrow{CA}$  විකර්ණය දිගේ  $I$  බාහිර ආවේගයක්  $A$  අංශුවට ලැබෙයි.  $C$  හි අංශුව  $\frac{I}{4m} \cos 2\alpha$  ආරම්භක වේගයෙන් චලනය වන බව සාධනය කරන්න. මෙහි  $\widehat{BAD} = 2\alpha$  ( $< \frac{\pi}{2}$ )  
පද්ධතියට ලැබෙන චාලක ශක්තිය,  $\| \mathbf{L} \|$  හා  $\alpha$  ඇසුරෙන් සොයන්න.

6. ස්කන්ධය  $M$  වූ  $A$  සුළුම තොල්ලක්, නිශ්චලතාවේ තිබෙන  $m$  ස්කන්ධයෙන් යුත් තවත්  $B$  සුළුම තොල්ලක ගැටෙන්නේ, ගැටෙන වේලාවේ දී කේන්ද්‍ර රේඛාව සමඟ  $\theta$  ( $< \frac{\pi}{2}$ ) කෝණයක් සාදන දිශාවකිනි.  $A$  තොල්ලේ පෙත  $\phi$  කෝණයකින් උත්ක්‍රම වෙයි නම්

$$\tan(\theta + \phi) = \frac{(M+m) \tan \theta}{(M - em)}$$

බව සාධනය කරන්න. මෙහි  $e$  යනු තොල්ල දෙක අතර ප්‍රත්‍යාගති සංගුණකය යි.

ඒ නයින් හෝ අත් ඇසුරකින් හෝ

(i)  $\theta \neq 0, M = em$  විට ද

(ii)  $\theta = 0, M > em$  විට ද

(iii)  $\theta = 0, M < em$  විට ද

(iv)  $\theta = 0, M = em$  විට ද

$A$  තොල්ලේ චලිතයේ දිශාව දක්වන්න.

7. හැකිය හැකි අගය බොහෝ ගණනක් ගත හැකි  $X$  විච්ඡේද සංඛ්‍යාත්මක විචල්‍යයක  $E(X)$  ගණිත අපේක්ෂාව හා  $\sigma_x$  සම්මත අපගමනය අර්ථ දක්වන්න.

$$\sigma_x^2 = E(X^2) - [E(X)]^2$$

බව පෙන්වන්න.

- (අ)  $T$  තොනාඞුරු දාදු කැටයක් වරක් උඩ දම්මේ දී උඩට පෙරළෙන සංඛ්‍යාවල සම්මත අපගමනය සොයන්න.  $T$  යොදා ගෙන ක්‍රීඩාවක යෙදුම්; එහි දී 2 උඩට පෙරළුණොත් ක්‍රීඩකයා රුපියල් 40 ක් දිනයි; 4 උඩට පෙරළුණොත් රුපියල් 80 ක් දිනයි; 6 උඩට පෙරළුණොත් රුපියල් 60 ක් පරාද වෙයි; වෙනත් ඕනෑම ප්‍රමුණක් උඩට පෙරළුණොත් ඔහු දිනන්නේ වත් පරිදින්නේ වත් නැත. යන ක්‍රීඩාවක දී, ක්‍රීඩාවේ යෙදීමට ක්‍රීඩකයෙකු ගෙවිය යුතු යැයි අපේක්ෂා කරන අවම මුදල කීය ද?

- (ආ)  $X$  විච්ඡේද සංඛ්‍යාත්මක විචල්‍යය, සම්භාවිතාව

$$P(X=x) = k \left(\frac{1}{3}\right)^x$$

සහිත ව සියලු ම ධන නිඛිල අගයයන් උපකල්පනය කරයි. මෙහි  $k$  යනු ධන නියතයකි.  $E(X)$  සොයා  $\sigma_x = \frac{\sqrt{3}}{2}$

බව පෙන්වන්න.

8.  $X$  සන්නිකික සංඛ්‍යාත්මක විචල්‍යයක මධ්‍යන්‍ය අපගමනය අර්ථ දක්වන්න.

$k$  යනු ධන නියතයක් වුව,  $X$  සන්නිකික සංඛ්‍යාත්මක විචල්‍යයක සම්භාවිතා සහතික ශ්‍රිතය,

$$f(x) = \begin{cases} \frac{k}{81} x(9-x^2); & 0 \leq x \leq 3 \quad \text{නම්,} \\ 0; & \text{අන් අවස්ථාවල දී,} \end{cases}$$

යන්නෙන් දෙනු ලැබෙයි.  $k=4$  බව පෙන්වන්න.

ඉහත ව්‍යාප්තියේ පහත සඳහන් එක එකක් ආගණනය කරන්න:

- මාතෘක;
- මධ්‍යස්ථය;
- මධ්‍යන්‍යය;
- මධ්‍යන්‍ය අපගමනය

ඉහත ආගණනවල දී ශීඛ යොදා ගන්නා සියලු ම සියවර සභාද කරන්න.

9. (අ)  $X$  සන්නිකික සංඛ්‍යාත්මක විචල්‍යය  $R$  හි  $[a, b]$  සංඛ්‍යා ප්‍රාන්තරය පුරා ඒකාකාර ලෙස ව්‍යාප්ත වී තිබෙයි.  $X$  හේ  $f(x)$  සම්භාවිතා සහතික ශ්‍රිතයත්  $F(x)$  ව්‍යාප්ත ශ්‍රිතයත් සොයා ඒවායේ ප්‍රස්ථාරවල දළ රූප සටහන්,  $R^2 = 0.09$  කලය මත අඳින්න.  $X$  හේ  $\mu$  මධ්‍යන්‍යය ද  $\sigma^2$  විචල්‍යතාවය ද සොයන්න.

- (ආ) වාර්ෂික පරීක්ෂණයක ලකුණු,  $\mu$  මධ්‍යන්‍යයකුත්  $\sigma$  සම්මත අපගමනයකුත් සහිත ව ප්‍රමුණ ලෙස ව්‍යාප්ත වී තිබෙයි. අයදුම්කරුවන් හෙන් 10% කට ලකුණු 70 ට වැඩි බවත්, 20% කට ලකුණු 40 ට අඩු බවත් සොයා ගෙන ඇත.  $\mu = 52$  බව පෙන්වා, දත්තමය ලෙසට නිවැරදි ව  $\sigma$  සොයන්න.  
(ලකුණු, ආසන්නතම නිඛිලයට සන්නිකරණය කර ඇති බව උපකල්පනය කරන්න.)

10. ස්කන්ධය  $m$  ද අරය  $a$  ද වන ඒකාකාර වක්ෂක තැටියක, තැටියේ කලයට ලම්භ රේඛා සන්තලය හරහා යන අක්ෂයක් වටා අවස්ථිති ඝූර්ණය  $\frac{1}{2}ma^2$  බව පෙන්වන්න.

කලය සිරස් ව තිබෙන,  $m$  ස්කන්ධයෙන් හා  $a$  අරයෙන් යුත් ඒකාකාර වක්ෂක තැටියක්,  $a$  ව වැඩි උසින් යුත් සිසිත් අවල සිරස් කණුවක මුහුණ මත තිබේද්ව කඩා ඇත. පසුව එය නිශ්චලතාවයෙන්, සිරුවෙන් මුහුණටු ලැබේ. සිරස් සමාන  $P$  ස්ථරය ලක්ෂ්‍යයේ දී අරය සාදන කෝණය  $\theta \left( < \frac{\pi}{2} \right)$  ද  $P$  ලක්ෂ්‍යයේ දී අභිලම්භ ප්‍රතික්‍රියාව  $R$  ද කර්ණය බලය  $F$  ද නම්,

$$\left( \frac{d\theta}{dt} \right)^2 = \frac{4g}{3a} (1 - \cos \theta)$$

බව පෙන්වන්න.  $\theta$  හි මූල ලෙස  $F$  හා  $R$  සොයන්න.

$\mu$  ( $< \infty$ ) කර්ණය සංගුණකය සොයාගැනීමේ විශාල වුවද  $\theta$  කෝණය  $\cos^{-1} \left( \frac{4}{7} \right)$  අගයට එළඹීමට පෙර තැටිය නිශ්චිත වශයෙන් ම ලිස්සන බව අපෝහනය කරන්න.

11. ආරම්භක මුළු ස්කන්ධය  $M$  වූ රොකට්ටුවක්, නිශ්චලතාවේ සිට ගුරුත්වය යටතේ සිරස් ලෙස උඩු අතට දියත් කරන ලදී. රොකට්ටුව,  $k(>0)$  නියත ඕනෑකාරයකින් ඉහරින දවා-ලන අතර දහන පද්ධත, රොකට්ටුවට සාපේක්ෂව  $u_0$  වේගයකින් සිරස් ලෙස පහසුව සිට කෙරෙයි. හිස් කාලයේ ස්කන්ධය  $M_0$  ( $< M$ ) ය.  $t$  වේලාවේ දී, රොකට්ටුවේ ස්කන්ධය  $m$  වන අතර එය  $V$  ප්‍රවේගයෙන් සිරස් ලෙස උඩු අතට චලනය වෙමින් තිබෙයි. චලිතයට වාතයේ ප්‍රතිරෝධයක් නොමැති බව උපකල්පනය කරමින්,  $\frac{M - M_0}{k} \geq t \geq 0$  වීම,

$$\frac{dV}{dt} = \frac{u_0}{m} k - g$$

බව ප්‍රමුඛවර්තම මගින් සාධනය කරන්න.

රොකට්ටුවේ උපරිම වේගය සොයන්න. එයට කොපමණ වැඩි වැඩි ම උස

$$\frac{u_0^2}{2g} \left[ \ln \left( \frac{M}{M_0} \right) \right]^2 + \frac{u_0 M}{k} \left[ 1 - \frac{M_0}{M} - \ln \left( \frac{M}{M_0} \right) \right]$$

බව පෙන්වන්න.

12.  $i, j, k$  යනු පිළිවෙළින්  $\vec{Ox}, \vec{Oy}, \vec{Oz}$  කාටිසිය අක්ෂ දිශේ වූ ඒකක දෛශික වීම,  $Oxyz$  ක්‍රමික අවකාශයේ  $(x, y, z)$  ලක්ෂ්‍යයේ දී ක්‍රියාකරන බලයක්  $\mathbf{R} = R_x \mathbf{i} + R_y \mathbf{j} + R_z \mathbf{k}$  යැයි සිතමු.  $O$  මූල ලක්ෂ්‍යය වටා  $\mathbf{R}$  හි දෛශික ඝූර්ණය  $L_0 \mathbf{i} + M_0 \mathbf{j} + N_0 \mathbf{k}$  ද  $P \equiv (a, b, c)$  ලක්ෂ්‍යය වටා  $\mathbf{R}$  හි ඝූර්ණය  $L \mathbf{i} + M \mathbf{j} + N \mathbf{k}$  ද වෙයි නම්

$$L = L_0 - bR_z + cR_y,$$

$$M = M_0 - cR_z + aR_x,$$

$$N = N_0 - aR_y + bR_x \text{ බව ද}$$

$$L_0 R_x + M_0 R_y + N_0 R_z = L R_x + M R_y + N R_z \text{ බව ද සාධනය කරන්න.}$$

පද්ධතියක් පිළිවෙළින්  $(1, 1, 0)$  හා  $(0, 1, -2)$  ලක්ෂ්‍යවල දී, ක්‍රියා කරන  $\mathbf{F}_1 = \mathbf{i} + \mathbf{j} + n\mathbf{k}$  හා  $\mathbf{F}_2 = 2\mathbf{i} + \mathbf{j} - \mathbf{k}$  බල දෙකකින් සමන්විත වෙයි. එම පද්ධතිය,  $O$  හි දී ක්‍රියා කරන  $\mathbf{R}_0 = 3\mathbf{i} + 3\mathbf{j}$  කති බලයකට හා  $\mathbf{G}_0 = L_0 \mathbf{i} + M_0 \mathbf{j} + N_0 \mathbf{k}$  යුග්මයකට උනෙතය වෙයි නම්,  $l, m, n, L_0, M_0$  හා  $N_0$  යන මේවායේ අගයයන් සොයන්න.

ඒ නමින්, පද්ධතිය කති බලයකට හෝ කති යුග්මයකට හෝ උනෙතය කළ නොහැකි බව පෙන්වන්න.

$\mathbf{G}'$  යනු  $P$  ලක්ෂ්‍යය වටා  $\mathbf{F}_1, \mathbf{F}_2$  බලවල ඝූර්ණය නම් ද  $\mathbf{G}' = p \mathbf{R}_0$  නම් ද  $p$  හි අගයන්  $P$  ලක්ෂ්‍යයේ පරිවෘත්ත සොයන්න.

ශ්‍රී ලංකා විභාග දෙපාර්තමේන්තුව / இலங்கைப் பரீட்சைத் திணைக்களம் / Department of Examinations, Sri Lanka

අධ්‍යයන පොදු සහතික පත්‍ර (උසස් පෙළ) විභාගය, 1998 අගෝස්තු (නව නිර්දේශය)  
உயர்நிலைப் பொதுத் தராதரப் பத்திர(உயர் தர)ப் பரீட்சை, 1998 ஆகஸ்ட் (புதிய பாடத்திட்டம்)  
General Certificate of Education (Adv. Level) Examination, August 1998 (New Syllabus)

ශුද්ධ ගණිතය I

தூய கணிதம் I

Pure Mathematics I

05

S

I

පැය තුනයි / மூன்று மணித்தியாலம் / Three hours

ප්‍රශ්න හයකට පමණක් පිළිතුරු සපයන්න.

1. (අ)  $S$  පරිච්ඡේදයේ ඇති  $A$  සහ  $B$  උපකුලක ලෙස ගනිමු. එම භාවිත කරන කුලක වීරයේ නියම ප්‍රකාශ කරමින්

$$(A - B) \cup (B - A) = (A \cup B) - (A \cap B).$$

බව සාධනය කරන්න.

$f(n) = (n-1)(n-2) + 2$  මගින්  $f: \mathbb{Z}^+ \rightarrow \mathbb{Z}^+$  අර්ථ දැක්වී ඇත.  $X \subseteq \mathbb{Z}^+$  සඳහා  $f(X) = \{f(x) \mid x \in X\}$  ඇත.  $A = \{1, 3, 5\}$  සහ  $B = \{2, 4, 5\}$  නම්  $f(A \cup B) = f(A) \cup f(B)$  සහ  $f(A \cap B) \neq f(A) \cap f(B)$  බව පෙන්වන්න.

- (ආ)  $g: A \rightarrow B$  සහ  $h: B \rightarrow A$ , එක් එක්  $b \in B$  සඳහා  $(g \circ h)(b) = b$  වන පරිදි ගනිමු.

$h$  එකම එක බව ද,  $g$  මතම බව ද පෙන්වන්න.

$A = \mathbb{R}_+, B = \{x \in \mathbb{R} \mid x \geq 0\}$  ද ලෙස ගනිමු.  $g_0: A \rightarrow B$  සහ  $h_0: B \rightarrow A$  පිළිවෙලින්  $g_0(a) = a^2$  සහ  $h_0(b) = \sqrt{b}$  මගින් අර්ථ දැක්වී නම්,

එක් එක්  $b \in B$  සඳහා  $(g_0 \circ h_0)(b) = b$  බව පෙන්වන්න.

එක් එක්  $a \in A$  සඳහා  $(h_0 \circ g_0)(a) = a$  සත්‍ය වේ ද? ඔබේ පිළිතුර සනාථ කරන්න.

2. (අ)  $x^3 + y^3 + z^3 - 3xyz$  හි සාධක සොයන්න.

ප්‍රතිඵලය  $p, q, r$  සඳහා  $x^3 + y^3 + z^3 - 3xyz = 3(p-q)(q-r)(r-p)$  සහ  $px + qy + rz = 0$  ද,  $x + y + z = 0$  ද නම්  $x = q - r$ ,  $y = r - p$  සහ  $z = p - q$  බව පෙන්වන්න.

- (ආ)  $n > 1$  යනු දී ඇති නිමිලයක් ද  $t > 0$  ද ලෙස ගනිමු.  $t$  විචලනය වන විට  $(n+1)t + \frac{n-1}{t}$  හි අවම අගය වන  $l$  සොයන්න.

$k > 1$  විට  $(n+1)t + \frac{n-1}{t} = k$  සමීකරණයෙහි මූල දෙකම ධන බව පෙන්වන්න.

$(n+1)t + \frac{n-1}{t} = \sqrt{8n(n+1)}$  හි වඩා විශාල මූලය  $n$  ඇසුරෙන් සොයන්න.

3. (අ) (i)  $\frac{x}{x-1} < \frac{x}{x-2}$  වන  $x$  හි අගය කුලකය සොයන්න.

(ii) එකම රූප සටහනක  $y = 3 - |x + 2|$  සහ  $y = |2x - 3x^2 + x^3|$  මගින් දෙකුලයක වක්‍රවල කඩ සටහන් අඳින්න.

$3 - |x + 2| \geq y \geq |2x - 3x^2 + x^3|$  අසමානතාවයන් තෘප්ත වන පෙදෙස අඳුරු කරන්න.

- (ආ) සියලු තාත්වික  $x$  සඳහා  $x^2 + 2x + 3 > 0$  බව පෙන්වීමට "විස-වාදයක් මගින් සාධනය" භාවිත කරන්න.

[ අනෙක් පිට බලන්න.

4. (අ) 3528 හි ධන භාජක සංඛ්‍යාව සොයන්න. (සටහන :  $3528 = 2^3 \times 3^2 \times 7^2$ )

(ආ) විද්‍යා සම්මේලනයේ විශ්ව විද්‍යාල 20 ක් සහභාගි වන අතර එක් එක් විශ්ව විද්‍යාලය උද්භිද විද්‍යාඥයෙකු, රසායන විද්‍යාඥයෙකු, ගණිතඥයෙකු, භෞතික විද්‍යාඥයෙකු සහ සත්ත්ව විද්‍යාඥයෙකු අනුග්‍රහ කරයි. සාමාජිකයින් 10 කින් සමන්විත එක් එක් කමිටුව තුළ

- එක් එක් විෂය ක්ෂේත්‍රයෙන් පුද්ගලයින් දෙදෙනෙකු බැගින්
- එක් එක් සාමාජිකයා වෙනස් විශ්ව විද්‍යාලයක් නියෝජනය කරන පරිදි එක් එක් විෂය ක්ෂේත්‍රයෙන් පුද්ගලයින් දෙදෙනෙකු බැගින්
- ඕනෑම විශ්ව විද්‍යාල තුනකින් පුද්ගලයින් සිද්ධෙනෙකු බැගින් ද ඕනෑම තවත් විශ්ව විද්‍යාලයකින් එක් පුද්ගලයෙකු ද බැගින්

පිළිගත පරිදි කමිටුවක් සෑදිය හැකි ආකාර කොපමණ ද?

[(ආ) කොටසේ පිළිතුරු පූර් කිරීම අවශ්‍ය නැත.]

5. (අ)  $n$  සහ  $k$  යනු  $n \geq k$  වන පරිදි වූ ධන නිඛිල ලෙස ගනිමු.

ප්‍රසාරණ අංකනයෙන්

$$(i) {}^{n+1}C_k = {}^nC_k + {}^nC_{k-1},$$

$$(ii) n > 1 \text{ සඳහා } \sum_{r=k+1}^n {}^rC_k = {}^{n+1}C_{k+1} - 1$$

බව පෙන්වන්න.

$$\sum_{r=1}^n r = \frac{n(n+1)}{2} \text{ සහ } \sum_{r=1}^n r^2 = \frac{n(n+1)(2n+1)}{6} \text{ බව පෙන්වන්න.}$$

(ආ)  $(2 + \sqrt{2x} + x)^2 (2+x)^n$  හි ප්‍රසාරණයෙහි  $x^r$  හි සංගුණකය සොයන්න; මෙහි  $n$  යනු ධන නිඛිලයක් වන අතර  $r$  යනු  $n+3$  ට වඩා අඩු සංඛ්‍යා නොවන නිඛිලයකි.

$x^3$  හි සංගුණකය  $\frac{2^{n-2}}{3} (n^3 + 6n^2 - n)$  බව පෙන්වන්න.

6. (අ)  $r \in \mathbb{Z}^+$  සඳහා  $U_r = \frac{2r+3}{r^2(r+1)^2(r+2)^2(r+3)^2}$  සහ  $f(r) = \frac{k}{r^2(r+1)^2(r+2)^2}$  ලෙස ගනිමු;

මෙහි  $k$  යනු නියතයකි.

$r \in \mathbb{Z}^+$  සඳහා  $U_r = f(r) - f(r+1)$  වන පරිදි  $k$  හි අගය සොයන්න.

(i)  $r \in \mathbb{Z}^+$  සඳහා  $g(r)$  ද,  $U_r = g(r) - g(r+1)$  තෘප්ත කරයි නම්,  $r \in \mathbb{Z}^+$  සඳහා  $g(r) = f(r) + c$  බව පෙන්වන්න; මෙහි  $c$  යනු නියතයකි.

(ii)  $\sum_{r=1}^n U_r$  සොයා  $\sum_{r=1}^{\infty} U_r$  අභිසාරී බව අපේක්ෂා කළ හැකි කරන්න.

(ආ)  $x_1 = 1, x_2 = 2$  සහ  $n = 3, 4, \dots$  සඳහා  $x_n = \frac{1}{2}(x_{n-2} + x_{n-1})$  ලෙස ගනිමු. ගණිත අභ්‍යන්තර මූලධර්මය භාවිතයෙන්

$n \in \mathbb{Z}^+$  සඳහා  $|x_n - x_{n+1}| = \frac{1}{2^{n-1}}$  බව සාධනය කරන්න.

7. (අ)  $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt{5+x^2} - \sqrt{5}}{\sqrt{20 + \sin^2 x} - \sqrt{20}}$  අගයන්න.

(ආ)  $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$  ශ්‍රිතය පහත දක්වන පරිදි අර්ථ දක්වේ.

$$f(x) = \begin{cases} 1, & x \neq 1 \text{ නම්} \\ 1998, & x = 1 \text{ නම්} \end{cases}$$

$\lim_{x \rightarrow 1} f(x)$  පවතී ද? එසේ පිළිතුර සනාථ කරන්න.

එක් එක්  $a \in \mathbb{R}$  හි දී  $\lim_{x \rightarrow a} f_1(x) = \lim_{x \rightarrow a} f_2(x)$  වන පරිදි  $f_1: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$  සහ  $f_2: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$  වෙනත් ශ්‍රිත දෙකක් ලියා දක්වන්න.

(ඇ)  $g: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$  ශ්‍රිතය පහත දක්වන පරිදි අර්ථ දක්වේ:

$$g(x) = \begin{cases} \frac{9}{5}(x-1)(x-2)(x-37), & 1 \leq x \leq 7 \text{ හෝ } 37 \leq x \text{ නම්} \\ 54x - c, & x < 1 \text{ හෝ } 7 < x < 37 \text{ නම්} \end{cases}$$

37 හි දී  $g$  සන්නිකිත වන පරිදි  $c$  සොයන්න. මෙම  $c$  හි අගය සඳහා 7 හි දී  $g$  සන්නිකිත බවත් 1 හි දී සන්නිකිත නොවන බවත් පෙන්වන්න.

8. (අ)  $f$  යනු  $\mathbb{R}$  හි එක් එක්  $x$  හි දී  $(f(x))^3 - x(f(x))^2 - x^2 f(x) - 2x^3 - 7x^4 + 7x^5 = 0$  අවශ්‍යතාවය තෘප්ත කරන  $\mathbb{R}$  මත අවකල්‍ය ශ්‍රිතයක් යැයි සිතමු.

ව්‍යුත්පන්නයෙහි අර්ථ දක්වීම භාවිතයෙන්  $f'(0) = 2$  බව පෙන්වන්න.  $f'(1)$  අගයන්න.

(ආ)  $x > 1$  සඳහා  $y = \left( \frac{x^2 - 1}{x^2 + 1} \right)^x$  නම්,  $\frac{dy}{dx}$  සොයන්න.

(ඇ)  $x^2 + 2xy - y^2 = \tan^{-1} x - 9$  නම්  $(0, 3)$  ලක්ෂ්‍යයෙහි දී  $\frac{dy}{dx}$  නොයන්න.

9.  $f(x) = \frac{x^2 - 3x + 2}{x^2 - 7x + 12}$  ලෙස ගනිමු.

(i)  $x$  හි කිසිම කාන්තවික අගයක් සඳහා  $-7 - 4\sqrt{3}$  සහ  $-7 + 4\sqrt{3}$  අතර  $f(x)$  නොපිහිටන බව පෙන්වන්න.

(ii)  $A + \frac{B}{x-4} + \frac{C}{x-3}$  ආකාරයෙන්  $f(x)$  ප්‍රකාශ කරන්න; මෙහි  $A, B$  සහ  $C$  නියත වේ.

ඒ නමින් හෝ අන් ක්‍රමයකින් හෝ  $f$  හි උපරිම සහ අවම සොයන්න.

(iii)  $f$  හි සිරස් සහ තිරස් අසරණෝක්තිවල සමීකරණ සොයන්න.

(iv)  $f$  හි ප්‍රස්තාරයෙහි කටු සටහනක් අඳින්න.

10. (අ)  $\frac{1}{(x^2 - 1)(x^2 - 3x + 2)}$  හිත්ත භාග ලෙස ප්‍රකාශ කරන්න.

ඒ නයින්  $\int \frac{dx}{(x^2 - 1)(x^2 - 3x + 2)}$  සොයන්න.

(ආ)  $\int_0^{\frac{\pi}{4}} f(x) dx = \int_0^{\frac{\pi}{4}} f(a-x) dx$  බව පෙන්වා ඒ නයින්  $\int_0^{\frac{\pi}{4}} \frac{x dx}{\sin x + \cos x} = \frac{\pi}{4} \int_0^{\frac{\pi}{4}} \frac{dx}{\sin x + \cos x}$  බව පෙන්වන්න.

$\int_0^{\frac{\pi}{4}} \frac{x dx}{\sin x + \cos x} = \frac{\pi}{2\sqrt{2}} \ln(\sqrt{2} + 1)$  බව අපෝහනය කරන්න.

11. (අ) නිව්ටන්-දත්සන් ප්‍රත්‍යාකරණ සූත්‍රය ප්‍රකාශ කරන්න.

$x > 0$  වන  $f(x) = x - \frac{x^2}{2}$  ට 1 සහ 3 අතර මූලයක් ඇති බව පෙන්වන්න.

ප්‍රත්‍යාකරණ සූත්‍රයෙහි මූලයට ආරම්භක සන්නිකර්ෂණය  $x_0 = 2$  ලෙස ගනිමින් ප්‍රත්‍යාකරණ සූත්‍රයෙහි  $n$  වැනි සන්නිකර්ෂණය වන  $x_n$  සඳහා  $0 < x_n \leq \sqrt{5}$  සහ  $x_{n+1} \geq x_n$  අපෝහනය කළ හැකි බව පෙන්වන්න.

$\lim_{n \rightarrow \infty} x_n$  පවතින බව උපකල්පනය කරමින්, මෙම සීමාව  $f(x) = 0$  හි අවශ්‍ය මූලය බව පාඨනය කරන්න.

(ආ)  $x > -1$  සඳහා  $g(x) = \frac{1}{x+1}$  නම්,

$r = 1, 2, \dots$  සඳහා  $\frac{d^r g(x)}{dx^r} = \frac{(-1)^r r!}{(x+1)^{r+1}}$  බව ගණිතමය අනුක්‍රමයෙන් පෙන්වන්න.

$g(x)$  හි මැක්ලොරින් ශ්‍රේණිය  $\sum_{n=0}^{\infty} (-1)^n x^n$  බව අපෝහනය කරන්න.

12. (අ)  $\frac{dy}{dx} = \frac{x^2 - xy + y^2}{xy}$  අවකල සමීකරණය විසඳන්න.

(ආ)  $\frac{dy}{dx} = v$  ආදේශය භාවිතයෙන්  $2y \frac{d^2 y}{dx^2} = 1 + \left(\frac{dy}{dx}\right)^2$  යන දෙවන ගණයෙහි අවකල සමීකරණය,

$2vy \frac{dy}{dy} = 1 + v^2$  යන පළමුවන ගණයෙහි අවකල සමීකරණයට පරිණාමනය කරන්න.

ඒ නයින්, දී ඇති දෙවන ගණයෙහි අවකල සමීකරණය විසඳන්න.

- (ඇ) ශීර්ෂ, මූල ලක්ෂ්‍යයෙහි ද,  $x$ -අක්ෂය, පොදු අක්ෂය ලෙස ද ඇති පරාවල කුලයෙහි ප්‍රලම්බ පරාවල සොයන්න.